

**PWYLLGOR CABINET CYNGOR RHONDDA CYNON TAF
PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU**

Cofnodion o gyfarfod rhithwir y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a gynhaliwyd Dydd Mercher, 12 Awst 2020 am 9.30 am.

Y Cyngorwyr Bwrdeistref Sirol - Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Aelodau oedd yn bresennol:-:-

Y Cyngorydd M Adams (Cadeirydd)

Y Cyngorydd S Evans	Y Cyngorydd J Bonetto
Y Cyngorydd P Jarman	Y Cyngorydd J Harries
Y Cyngorydd H Boggis	Y Cyngorydd E Stephens
Y Cyngorydd L Walker	Y Cyngorydd G Caple
Y Cyngorydd M Griffiths	Y Cyngorydd S Morgans
Y Cyngorydd W Jones	Y Cyngorydd A Cox

Llofnodwyr i'r Achos Galw i Mewn

Y Cyngorydd M. Powell
Y Cyngorydd H. Fychan
Y Cyngorydd M. Fidler-Jones

Aelodau sydd ddim yn Aelodau o'r Pwyllgor oedd yn Bresennol

Y Cyngorydd S A Bradwick
Y Cyngorydd J Williams
Y Cyngorydd M Diamond

Mr C Jones (GMB)

Swyddogion oedd yn bresennol

Mr C Hanagan, Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Gwasanaethau Democraataidd a Chyfathrebu
Mr A. Wilkins, Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol
Mr Dave Powell, Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol

66 Ymddiheuriadau

Cafwyd ymddiheuriad gan Gyngorwyr y Fwrdeistref Sirol J Brencher a M Norris, yr Aelod o'r Cabinet ar faterion Gwasanaethau Corfforaethol.

67 Datganiad o Fuddiant

Yn unol â Chod Ymddygiad y Cyngor, cafodd y datganiadau o fuddiant personol canlynol eu gwneud ynglŷn â'r agenda: Gwerthu Rhan o Safle Hen Lofa Lady Windsor, Ynys-y-bwl

Y Cyngorydd Bwrdeistref Sirol P Jarman - "Rydw i'n aelod o'r Pwyllgor

Cynllunio a Datblygu"

Y Cynghorydd Bwrdeistref Sirol G Caple - "Rydw i'n Is-gadeirydd ar gyfer y Pwyllgor Cynllunio a Datblygu

Y Cynghorydd Bwrdeistref Sirol Bonetto - "Rydw i'n aelod o'r Pwyllgor Cynllunio a Datblygu"

68

Adroddiad y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu

Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu ei adroddiad a oedd yn amlinellu'r broses ar gyfer y cyfarfod, fel sydd wedi'i nodi yn rheol 17 Rheolau Gweithdrefn y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu. Rhoddodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth wybod bod y cais galw i mewn wedi cael ei dderbyn o fewn y terfynau amser oedd wedi'u nodi ar 4 Awst 2020 yn enwau'r tri llofnodwr, sef y Cynghorwyr M Powell, H Fychan a M Fidler Jones. Roedd yr achos galw i mewn wedi gofyn bod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn ystyried penderfyniad Cyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor mewn perthynas â Gwerthu Rhan o Safle Hen Lofa Lady Windsor, Ynys-y-bwl, a gyhoeddwyd ar 30 Gorffennaf.

Rhoddodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth wybod nad oedd yr holl resymau wedi'u nodi yn yr achos galw i mewn yn ddilys, felly dydy'r ffurflen ddim wedi'i chynnwys yn rhan o'r atodiadau. Mae'r rhesymau sydd wedi'u derbyn yn rhai dilys wedi'u nodi yn adran 4.1 o'r adroddiad, mae gofyn i Aelodau drafod y cynnwys sydd wedi'i nodi ar ddiwedd adran 4. Mae'r adran yma'n argymhell bod y Pwyllgor yn trafod y materion yma'n ofalus gan ei bod hi'n bosibl y bydd y materion yn codi yn rhan o waith cynllunio yn y dyfodol.

Bydd y tri llofnodwr a gyflwynodd y ffurflen galw i mewn yn cael eu gwahodd i annerch y Pwyllgor gan amlinellu'r rhesymau a roddwyd ganddynt wrth ofyn am alw i mewn gan nodi pam y dylai'r penderfyniad gael ei gyfeirio yn ôl at y sawl sy'n gwneud y penderfyniad, sef Cyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor, Mr David Powell. Byddan nhw'n gwneud hynny gyda chymorth y Cyfarwyddwr Gwasanaeth, ac yntau'n gweithredu fel y swyddog priodol. Bydd y Cadeirydd yn galw ar y Swyddog a'r Aelod o'r Cabinet priodol, sydd wedi cael ei gynghori ar y mater, er mwyn annerch y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Croesawodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Cynghorydd Amanda Ellis, Is-gadeirydd Cyngor Cymuned Ynys-y-bwl, a oedd wedi cael ei gwahodd, gyda chytundeb y Cadeirydd, y Cynghorydd Adams, i annerch y Pwyllgor ar ôl gwneud cais i siarad.

Cafodd Aelodau wybod y bydd y Cadeirydd yn gwahodd Aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu i drafod y rhesymau dilys sydd wedi'u nodi yn yr adroddiad ynghyd â sylwadau'r Swyddog a'r Aelod o'r Cabinet priodol er mwyn gwneud penderfyniad ynglŷn â chyfeirio'r mater yn ôl. Yna, bydd y Swyddog a'r Aelod o'r Cabinet priodol yn cael eu gwahodd i ymateb i'r cwestiynau sy'n cael eu codi gan aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Cadarnhawyd bod gan un o'r llofnodwyr enwebedig o bob achos galw i mewn yr hawl i wneud ei anerchiad olaf i'r Pwyllgor yn union cyn cynnal pleidlais ar ffurf cofrestr ynglŷn â chyfeirio'r mater yn ôl i'r swyddog sy'n gwneud y

penderfyniad i'w ailystyried. Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol fydd yn gyfrifol am egluro a chrynhoi effaith penderfyniad y Pwyllgor.

I gloi, rhoddodd Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu wybod bod gwybodaeth ychwanegol wedi cael ei rhannu â'r Pwyllgor ddoe, yn dilyn cais am wybodaeth bellach gan Arweinydd yr Wrthblaid, Cynghorydd y Fwrdeistref Sirol P Jarman, ac yn unol â rheolau gweithdrefn mynediad at wybodaeth y Cyngor.

Cadarnhaodd y Cadeirydd ei fod e wedi derbyn e-bost gan Barbara Castle, Cadeirydd y Bartneriaeth Adfywio. Byddai'n darllen cynnwys yr e-bost i'r Pwyllgor yn dilyn cyflwyniad y 3 llofnodwr.

Y Cynghorydd M Powell

Roedd y Cynghorydd Powell o'r farn ei bod hi'n bwysig ystyried y goblygiadau cynllunio oherwydd bod gwerthu'r safle yn dibynnu ar gymeradwyo'r cais cynllunio a felly maen nhw'n gysylltiedig â'i gilydd. Nododd bod y lleoliad hefyd yn rheswm am yr achos galw i mewn, ac y bydd y problemau y mae trigolion lleol eisoes yn eu hwynebu o ran traffig a thagfeydd traffig yn gwaethygu yn dilyn datblygu'r tir a fydd y cynllun ddim yn gwella bywydau'r trigolion.

Ychwanegodd y Cynghorydd bod y tir wedi cael ei glustnodi ar gyfer gwaith datblygu a bydd yn cael ei werthu, yn amodol ar dderbyn caniatâd cynllunio. Fodd bynnag roedd e o'r farn ei fod e, ac yntau'n gynghorydd, yn cynrychioli RhCT i gyd a doedd dim digon o ymgynghori a chyfathrebu wedi cael ei wneud gyda'r Aelod Lleol, y Cyngor Cymuned a'r trigolion lleol.

Nododd bod y tir wedi cael ei glustnodi ar gyfer gwaith datblygu yn 2004, ond bod pethau wedi newid ers hynny a does dim cyfathrebu wedi bod gyda'r gymuned ers i'r cynllun gael ei lunio, fel sydd wedi'i nodi yn yr adroddiad sy'n dod gyda'r Penderfyniad Dirprwyedig Brys gan Swyddog Allweddol. Er nad yw'r Cynghorydd yn erbyn gwerthu'r tir, roedd ef o'r farn y dylai defnydd arall, er enghraifft defnydd a fyddai'n hyrwyddo cyfleoedd hamdden a thwristiaeth yn yr ardal, gael eu hystyried.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Powell yn ôl at y map o'r safle sy'n dangos y ffordd sy'n arwain tuag at y safle ac sydd hefyd yn arwain at ffordd gul ac sydd wedi'i chyfyngu ac yna i Stryd Robert, sydd eisoes yn ffordd brysur iawn â llawer o draffig. Ychwanegodd na fyddai'r materion yma'n cael eu hystyried yn rhan o gais cynllunio. Nododd y Cynghorydd Powell y byddai 108 o gartrefi newydd yn dod â rhagor o drigolion i'r ardal. Byddan nhw'n debygol o gyfrannu at ardal sydd eisoes yn profi tagfeydd, fel sydd wedi digwydd ym Mhontypridd. Fydd hyn ddim yn helpu cynlluniau ar gyfer yr ardal yn y dyfodol. Nododd y Cynghorydd Powell bod nifer o drigolion Ynys-y-bwl yn flin iawn a felly mae angen galw'r penderfyniad i mewn i drafod y mater ymhellach.

Holodd y Cynghorydd Powell a fyddai modd i gyfleusterau'r dref, y feddygfa, siopau a'r ysgol gynradd, ymdopi gyda chynnydd pellach yn nifer y trigolion. Cyfeiriodd at gau un ysgol yn Ynys-y-bwl gan ofyn a fyddai modd i'r ysgol gyfredol groesawu disgyblion ychwanegol. Fyddai hyn ddim yn cael ei ystyried gan y Pwyllgor Cynllunio gan na fyddai modd iddo gosod gofyniad ar gyfer unrhyw gyfleusterau ychwanegol er mwyn ymdopi ag effaith y datblygiad. Nododd y Cynghorydd Powell bod angen mynd i'r afael â'r materion yma nawr, nid yn ystod cyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio. Mae'r mater yma'n rhy bwysig i bobl Ynys-y-bwl, ychwanegodd nad yw'r sefyllfa yma'n unigryw i Ynys-y-bwl a

byddai modd i hyn ddigwydd yn unrhyw un o'r pentrefi oedd yn gartref i bwl glo yn y Fwrdeistref Sirol, yn enwedig pan fydd tir dros ben.

I gloi, holodd y Cynghorydd Powell a oedd unrhyw gynnydd wedi cael ei wneud mewn perthynas â'r trafodaethau rhwng yr Awdurdod Lleol a Phartneriaeth Adfywio Ynys-y-bwl (YRP) a'r gwaith gafodd ei wneud yn 2017 mewn perthynas â'r posibilrwydd o ddatblygu cyfleuster i'r gymuned, fel sydd wedi'i nodi ym mhwynt 4.11 a 4.12 o'r adroddiad. Holodd pam nad oedd trigolion a chymunedau Ynys-y-bwl wedi cael eu holi mewn perthynas â'u gobeithion ar gyfer dyfodol y dref. Anogodd y Cynghorydd Powell y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu i wneud penderfyniad ar sail rhinweddau'r adroddiad yn hytrach na gwleidyddiaeth gan beidio â gadael Ynys-y-bwl yn wystl i'r broses o wneud penderfyniadau.

Y Cynghorydd H Fychan

Holodd y Cynghorydd Fychan beth oedd gweledigaeth y Cyngor ar gyfer ardal Ynys-y-bwl? Mae'i dyfodol yn effeithio ar ward Pontypridd gan fod y ddwy ward wedi'u cysylltu a bydd y penderfyniad yn effeithio ar ardal Pontypridd. Roedd y Cynghorydd Fychan hefyd eisiau gwybod sut y byddai'r penderfyniad yn effeithio ar y weledigaeth ehangach ar gyfer RhCT.

Nododd y Cynghorydd Fychan nad yw'n ymddangos fel y bydd y Cyngor yn cael ei effeithio ar yr olwg gyntaf, ac y bydd yr arian sy'n dod o werthu'r tir yn mynd i Lywodraeth Cymru. Ond dywedodd y Cynghorydd Fychan nad oedd hyn yn wir a fydd y pryderon sydd wedi'u codi gan y trigolion lleol a'r materion hynny wedi'u codi gan Gynghorwyr lleol ddim yn cael eu trafod gan y Pwyllgor Cynllunio.

Rhoddodd y Cynghorydd Fychan wybod bod nifer o drigolion wedi cwyno am y tagfeydd a'r traffig yn ardal Ynys-y-bwl ac yn arwain tuag at ardal Pontypridd. Gan gyfeirio at ysgol gynradd yn Ynys-y-bwl, dywedodd bod cynlluniau ad-drefnu ysgolion RhCT wedi bod yn 'bwnc llosg'. Cyfeiriodd at feirniadaeth yr adolygiad barnwrol ym mis Gorffennaf sy'n cwestiynu cynlluniau ad-drefnu ysgolion yn RhCT. Mae'r Adolygiad Barnwrol hefyd yn cyfeirio at sicrhau tegwch o ran mynediad i addysg gan gynnig dewis iaith i'r rhieni. Nododd y Cynghorydd Fychan nad yw'r adroddiad yn trafod anghenion yr ysgolion yn yr ardal ac effaith trigolion ychwanegol yn byw yn yr ardal.

Atgoffodd y Cynghorydd Fychan y Pwyllgor mai Ysgol Pont Siôn Norton yw'r ysgol leol ar gyfer Ynys-y-bwl. Bydd yr ysgol honno, yn ôl cynlluniau'r Awdurdod Lleol, yn cael ei chau gyda disgyblion yn symud i Ysgol Heol y Celyn. Byddai hynny'n tynnu'r dewis oddi wrth rieni a byddai peidio ag ystyried yr hawl i gael mynediad cyfartal i addysg a darpariaeth yn benderfyniad anghyfrifol, yn unol â'r adolygiad barnwrol. Mae'r pwyntiau yma'n berthnasol i ddarpariaeth ysgol gynradd yn y ddwy iaith (fel y nodwyd gan y Cynghorydd Powell)

I gloi, anogodd y Cynghorydd Fychan y Pwyllgor i ystyried y trosolwg cyfannol a fydd yn gwasanaethu trigolion Ynys-y-bwl a'r ardal ehangach a'r angen i gael cynllun sy'n sicrhau tegwch o ran mynediad at ddarpariaeth a gwasanaethau, sydd ddim yn cael eu cyflawni yn y cynllun cyfredol.

Y Cynghorydd M Fidler Jones

Cododd y Cynghorydd Fidler Jones bryderon mewn perthynas â'r diffyg

ymgyngori â'r bobl leol a chynrychiolwyr y gymuned. Holodd a oedd y gwaith yma wedi cael ei gynnal y 2017, gyda charfan arall o Gynghorwyr. Cyfeiriodd at y llythyr gan Barbara Castle, Cadeirydd y Bartneriaeth Adfywio, sy'n cyfeirio at y ffaith bod rhai swyddogion yn ceisio 'gwerthu'r safle am unrhyw bris'. Cafodd pryderon eu nodi gan y Pwyllgor Archwilio, mae nifer yn y gymuned o'r farn bod rhywbeth twyllodrus wedi digwydd ac mae hynny'n un o'r rhesymau am gyflwyno cais 'galw i mewn'.

Nododd y Cynghorydd Fidler Jones na fyddai cyfle i adfer y safle os yw'r Awdurdod Lleol yn awdurdodi gwerthu'r safle, ac mae'n bosibl y bydd y datblygwr yn dewis gwerthu'r safle i ddatblygwr arall. Cododd bryderon ynglŷn â phris y safle, does dim cofnod neu feincnod sy'n nodi pris derbynol ar gyfer y safle. Mae yna faterion ehangach nad oes modd mynd i'r afael â nhw yn ystod cyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio, megis materion sy'n ymwneud â thraffig a fydd yn teithio ar hyd Heol Berw, gan nad oes rheilffordd. Cyfeiriodd at y cysylltiadau â'r ddarpariaeth ysgol a'r amwysedd mewn perthynas â hynny, a'r feirniadaeth mewn perthynas â chynlluniau'r awdurdod lleol ar gyfer Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Fidler Jones at Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a rhoddodd wybod mai cyfrifoldeb yr Awdurdod Lleol yw hi i drafod effaith ar Genedlaethau'r Dyfodol yn rhan o'i benderfyniadau fel corff cyhoeddus.

Eglurodd Gyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor y pwyntiau canlynol:-

Ymgyngori -Doedd y broses ymgyngori ddim wedi dod i ben yn 2017 fel sydd wedi'i awgrymu. Ers y cyfnod yna mae swyddogion o'r garfan Ffyniant a Datblygu a Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor wedi cwrdd â Phartneriaeth Adfywio Ynys-y-bwl ar sawl achlysur yn dilyn cais y Bartneriaeth a'r Aelod o'r Cabinet ar faterion Menter, Datblygu, a Thai i drafod y posibilrwydd o ddatblygu'r tir. Cafodd 5 cyfarfod ei gynnal yn 2018 a 2 yn 2019 ac mae cynnydd wedi cael ei wneud ers hynny yn amodol ar faterion sy'n ymwneud â'r llifogydd a Covid.

Anghytunodd Gyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor â'r farn bod y Cyngor wedi gweithio mewn modd hwnt ac yma a digyswllt. Nododd ei bod hi wedi cymryd peth amser, ond mae nifer o ymgyngoriadau ac opsiynau wedi cael eu hystyried ac mae rhan fawr o'r broses ymgyngori wedi parhau yn unol â phroses gwerthu fewnol y Cyngor, sydd wedi cael ei defnyddio'n llwyddiannus a'i dilyn fesul cam ers 2015.

Anghytunodd bod y penderfyniad wedi cael ei ddylanwadu gan yr awydd i hwyluso gofynion y datblygwr er mwyn sicrhau bod y safle'n cael ei werthu a nododd bod sawl opsiwn o ran defnydd o'r safle, gan gynnwys defnydd cymysg, wedi cael eu hystyried ond doedd yr opsiynau yma ddim yn bosibl yn economaidd. Cafodd datblygiad preswyl ei ystyried ond doedd ymgyngoriad â Phartneriaeth Adfywio Ynys-y-bwl ddim yn cefnogi hyn.

Hamdden a Thwristiaeth - Cyfeiriodd Gyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor at adran 4.12 o'r adroddiad, sy'n nodi bod Partneriaeth Adfywio Ynys-y-bwl yn ystyried opsiynau i ddatblygu ochr ddeheuol y safle er mwyn i'r gymuned ei defnyddio. Pwysleisiodd y byddai'i gydweithwyr yn y Gwasanaethau Ffyniant a Datblygu'n fodlon ymgyngori a gweithio gyda Phartneriaeth Adfywio Ynys-y-bwl i sefydlu defnydd sy'n canolbwyntio ar hamdden a thwristiaeth, os yw hynny'n addas.

Gweithdrefn Gwerthu Fewnol -Eglurodd Cyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor bod y Cyngor wedi dilyn ei broses werthu fewnol, sydd wedi cael ei weithredu'n llwyddiannus ers dros 5 mlynedd ac a gafodd ei diweddarau yn 2015. Nid yw'n ofynnol yn y weithdrefn honno i ymgynghori ag unrhyw gyngor tref neu gyngor cymuned ynghylch gwerthu tir a byddai unrhyw ymgynghori mewn perthynas â defnydd yn y dyfodol yn un o ofynion y broses gynllunio ac yn digwydd ar wahân i'r broses o werthu'r safle.

Dywedodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol mai bwriad paragraff 4.2 yn yr adroddiad oedd tynnu sylw at y cyfleusterau yn Ynys-y-bwl megis y feddygfa a'r ysgol a'r siopau ar hyd Stryd Robert ac nid oedd edrych ar fynediad cyfartal i addysg yn fwriad, mae hynny'n cael ei ystyried gan y Cyfarwyddwr Addysg ac mae hefyd y tu allan i gylch gwaith Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol. Yn ystod y broses o werthu eiddo a thir yn y gorffennol nid yw'r Cyngor wedi asesu effaith addysg yn rhan o'r penderfyniad hwnnw. Mae'n rhan o'r broses gynllunio ac yn yr achos hwn mae'n destun cais cynllunio.

Cyhoeddodd y Cadeirydd fod yr Aelod o'r Cabinet ar faterion Gwasanaethau Corfforaethol, a oedd i fod i annerch y Pwyllgor, wedi ymddiheuro oherwydd bod ei fam wedi mynd i'r ysbyty'n annisgwyl.

Siaradwr Cyhoeddus

Cafodd y siaradwr cyhoeddus, y Cyngorydd Amanda Ellis (Is-gadeirydd Cyngor Cymuned Ynys-y-bwl a Choed y Cwm) gyfle i annerch y Pwyllgor a siaradodd am y materion canlynol:-

- Diffyg ymgynghori a thrafodaethau gyda chynrychiolwyr y gymuned, y cyngor cymuned a'r Aelod lleol ynglŷn â'r mater;
- Cyfeiriodd at drafodaethau rhwng Aelodau'r Cabinet a chynghorau cymuned ynghylch safle Lady Windsor;
- Yr angen i egluro'r gwahaniaeth rhwng rôl Partneriaeth Adfywio Ynys-y-bwl a rôl y Cyngor Cymuned o ran y broses ymgynghori;
- Dim mewnbwn gan y cynghorau cymuned/cymuned ynghylch penderfyniad i werthu'r tir i Persimmon;
- Cafodd gohebiaeth Persimmons ym mis Mawrth ynghylch ymgynghori cyn cyflwyno cais ei hatal yn achos y trigolion hynny a oedd wedi gwneud cwynion mewn perthynas â'r mater;
- Drwy ganiatáu i'r safle yma gael ei ddatblygu byddai'n helpu'r Awdurdod Lleol i gyflawni ei obeithion o ran Cynllun Corfforaethol 2020-24;
- Cyfyngiad yr awdurdod lleol ar orsaf drefnau yng Nglyn-coch;
- Mae'r cysylltiadau â blaenoriaethau lleol a chenedlaethol er mwyn rhoi tic yn y blwch yn unig;
- Mae'r cynllun yn y pecyn yn dangos diffyg seilwaith;
- Byddai'r tagfeydd traffig yn effeithio ar ardaloedd Glyn-coch a Phontypridd yn ogystal ag Ynys-y-bwl;
- Gall y safle gynrychioli dewis amlwg ar gyfer safle ysgol cyfrwng Cymraeg?;
- Pam na ellir defnyddio'r safle at ddefnydd y gymuned yn unig?

Tynnodd y Cadeirydd sylw at y pwyntiau a godwyd gan Barbara Castle,

Cadeirydd y Bartneriaeth Adfywio, mewn e-bost at Gadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Ar ôl clywed y pwyntiau a godwyd gan yr Aelodau hynny a oedd wedi cyflwyno'r achos Galw i mewn, ymatebion Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol a'r Siaradwr Cyhoeddus, gwahoddodd y Cadeirydd y Pwyllgor i ofyn unrhyw gwestiynau oedd gyda nhw.

Cododd Aelod o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu'r pwyntiau canlynol:-

- Faint o arian cyhoeddus sydd wedi'i fuddsoddi ers 1988 gan gynnwys costau adfer tir mewn perthynas â safle Lady Windsor?;
- Faint ydy'r holl werthusiadau a restrir yn yr adroddiad wedi costio a phwy sy'n talu amdanynt?
- A yw'n wir y gall unrhyw ddatblygwr gyflwyno cais cynllunio p'un a yw'n berchen ar y tir ai peidio?
- A yw'n wir na fydd yr ALL, fel perchennog y tir, yn elwa'n ariannol o werthu'r safle?
- Pe na bai'r tir yn cael ei werthu a bod yr ALL yn ailystyried defnyddio'r safle ar gyfer darparu ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg sy'n addas ar gyfer yr 21 ain Ganrif i'r gogledd o Bontypridd o ganlyniad i'r Adolygiad Barnwrol yn ogystal ag ysgol gynradd cyfrwng Saesneg sy'n addas ar gyfer y 21ain Ganrif ar gyfer pentref Ynys-y-bwl, byddai'r Cyngor a'r gymuned yn elwa o gadw'r safle yn hytrach na chael unrhyw fudd ariannol os yw'n gwerthu'r tir, fel sydd wedi'i nodi yn y rheolau adfachu o ran adfer tir;
- Dywedodd y Cynghorydd Jarman fod y Cyngor wedi derbyn £276,499 gan Lywodraeth Cymru ym mis Medi 2014. Rhoddwyd gwybod am hyn gan y Cabinet ar 22 Medi ac yna cyhoeddwyd datganiad i'r wasg gan Lywodraeth Cymru "Building in the 'Bwl' regenerating Lady Windsor Colliery", yna datganiad gan y Gweinidog a oedd yn awgrymu y byddai cartrefi newydd yn cael eu hadeiladu ar hen safle'r pwll glo ac y bydd Rhondda Cynon Taf yn sicrhau bod y tir ar gael ac yn ceisio datganiadau o ddiddordeb gan y diwydiant datblygu;
- Mae'r adroddiad yn nodi bod gan Bartneriaeth Adfywio Ynys-y-bwl ddyheadau o hyd i ddatblygu cyfleusterau cymunedol awyr agored ar y llwyfandir deheuol sy'n cynnwys trosglwyddo asedau cymunedol, mae hyn yn cyd-fynd â natur yr achos galw i mewn. Mae'r wybodaeth wedi'i golygu gafodd ei rhannu â'r pwyllgor cyn y cyfarfod yn nodi bod gwaith datblygu wedi'i gynnig ar gyfer y llwyfandir deheuol a bod caniatâd cynllunio'n debygol o gael ei gymeradwyo yn achos y llwyfandir gogleddol;
- Mae newid wedi bod yn y ffordd rydyn ni'n byw ac rydyn ni'n fwy effro i'n hardal leol ac mae'r galw am gyfleoedd cerdded a beicio wedi cynyddu, mae safle Lady Windsor yn gyfoethog o ran rhinweddau ecolegol, mae angen ceisio barn trigolion Ynys-y-bwl ynglŷn â'u dyheadau a'u gobeithion;
- Roedd y broses ymgynghori wedi'i chyfyngu i un grŵp cymunedol a Persimmon, mae angen rhoi cyfle i'r gymuned ehangach ddweud ei dweud, ai safle Lady Windsor yw'r trysor yn y goron gymunedol neu safle y mae modd cael gwared arno ac y bydd y Cyngor yn falch o gael gwared arno?
- Dylai'r cyngor barhau i fod yn berchennog ar y safle am y tro a bydd y pwyllgor yn cyfeirio'r penderfyniad yn ôl fel y gall y sawl sy'n gwneud

penderfyniad ofyn am gyfarwyddyd gwleidyddol gan y Cabinet mewn perthynas â bwrw ymlaen i werthu'r safle.

Ymatebodd Cyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor i rai o'r pwyntiau allweddol a godwyd a chadarnhaodd y byddai gwybodaeth am gostau'r gwerthusiadau niferus yn cael ei darparu yn dilyn y cyfarfod.

Codwyd materion eraill gan aelodau eraill o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu:-

- Mae nifer o safleoedd preifat eraill ar draws y Fwrdeistref Sirol a fydd yn cael eu gwerthu a bydd angen cynnal trafodaeth gyda'r trigolion lleol;
- Mae angen ymgynghori â phobl leol mewn perthynas â safleoedd posibl (CDLI) ac mae angen i'r awdurdod lleol ymgymryd â hyn;
- Mae Ysgol Tŷ Coch Buarth y Capel hefyd wedi'i lleoli yn Ynys-y-bwl ac mae ei disgyblion yn teithio o bell i fynychu gan deithio trwy dagfeydd traffig ar hyn o bryd
- Pam nad yw'r awdurdod lleol byth yn ymgynghori â'r union bobl sy'n adnabod yr ardal a'r problemau sy'n bodoli yn y cymunedau;
- Mae'r trigolion lleol o'r farn y bydd hyn yn creu lle gwaeth i fyw a gweithio ynddo, mae'n anodd i'r Pwyllgor anwybyddu'r sylwadau yma;
- Rôl y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yw hi i ystyried yr holl faterion gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud ag addysg;
- Mae'n bwysig bod gan y cais gefnogaeth y gymuned;
- Arwyddair y Cyngor yw 'Brogarwyr Tra Mad', os nad ydym yn ymgynghori â thrigolion lleol sut y gallwn ddweud hynny?
- Nid yw caniatâd cynllunio wedi cael ei gymeradwyo hyd yma a bydd y Pwyllgor Cynllunio a Datblygu yn edrych yn ofalus ar bob agwedd o'r cais ac unrhyw faterion sydd wedi cael eu codi gyda'r gymuned;

Gwahoddodd y Cadeirydd y Cynghorydd Bwrdeistref Sirol H Fychan i grynhoi'r ddadl o blaid cyfeirio Penderfyniad Dirprwyedig y Swyddog Allweddol yn ôl at y sawl sy'n gwneud penderfyniad h.y. Cyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor i'w ailystyried.

Dywedodd y Cynghorydd H Fychan y gall ceisiadau cynllunio fynd rhagddynt heb werthu'r safle felly pam ydyn ni'n dweud nad oes rhaid i'r penderfyniad yma fynd yn ôl, mae hwn yn bwynt sylfaenol, pam na ellir cyfeirio'r penderfyniad hwn yn ôl i ymgynghori ymhellach? Rydyn ni wedi clywed y byddai'r gymuned yn hoff o weld y safle'n cael ei defnyddio er budd y gymuned, o leiaf yn rhannol, os awn ymlaen â'r cynnig yma i werthu'r safle byddwn ni'n colli'r cyfle hwnnw.

Dywedodd y Cynghorydd Fychan bod gan y Cyngor y Ddeddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol i'w arwain ac felly dylid ystyried penderfyniadau yn eu cyfanrwydd. Dylid gofyn cwestiynau difrifol am broses y Cyngor a dylai pobl leol fod yn rhan o'r sgwrs pan ddaw'n fater o werthu tir.

Dywedodd y Cynghorydd nad yw'r seilwaith yn ddigonol, bydd problemau difrifol o ran llygredd a thraffig a dydy'r cynnig ddim yn cyd-fynd â Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Dylid ystyried materion addysg, a gan gofio am y cartrefi ychwanegol pam nad yw'r Cyngor yn edrych ar y gwasanaethau yn y gymuned. Gofynnodd y Cynghorydd Fychan bod y gymuned yn cael cyfle i gyfrannu a bod y penderfyniad ddim yn cael ei dynnu i ffwrdd o'r gymuned, yr unig bobl fydd yn elwa o'r cynllun yma yw'r datblygwr, sydd ddim yn becsio am y gymuned.

I gloi, gofynnodd y Cynghorydd Fychan i'r Cyngor ddefnyddio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a rhoi cyfle i genedlaethau'r dyfodol a'r bobl sy'n byw yno nawr ddefnyddio'r tir er eu budd nhw fel ei bod hi'n ardal y maen nhw'n falch o fyw ynddi a gweithio ynddi.

Yn dilyn trafodaeth ynglŷn â'r materion dan sylw, ac yn unol â rheolau gweithdrefn Trosolwg a Chraffu, **PENDERFYNWYD** y bydd y mater yn cael ei gyfeirio yn ôl at y sawl sy'n gwneud penderfyniad, sef Cyfarwyddwr Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor, er mwyn ei ystyried ymhellach yn dilyn yr achos galw i mewn.

Daeth y cyfarfod i ben am 10.47 am

**Y Cynghorydd M. Adams
Cadeirydd.**